



วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

ศักยภาพชุมชนวัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง
THE POTENTIALS OF WAT RACHA COMMUNITY TO DEVELOP
INTEGRATED SUSTAINABLE CREATIVE TOURISM WITH INNOVATION,
BASED ON SUFFICIENCY ECONOMY

วาสนา สุริย์เดชะกุล^{1*}, ชินวัฒน์ ศาสนนันท์², อาริยา ภูระหงษ์³, ศศิธร เจตานนท์⁴

Wasana Suridechakul^{1*}, Chinnawat Satsananan², Ariya Poorahong³, Sasitorn Chetanont⁴

^{1*, 3}สาขาวิชาการจัดการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{1*, 3}Social and Cultural Development Management, Faculty of Humanities and Social
Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

²สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

²Forensic Science, Faculty of Science and Technology, Suan Sunandha Rajabhat University

⁴สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ วิทยาลัยการจัดการอุตสาหกรรมบริการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตนครปฐม

⁴Tourism Industry and Hospitality Management, College of Hospitality Industry Management
Suan Sunandha Rajabhat University Nakhonpathom

*Corresponding Author e-Mail: wasana.sur@ssru.ac.th

(Received: 2024, January 24; Revised: 2024, March 12; Accepted: 2024, March 15)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนวัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงรวมเป็น 32 คน จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม คือหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ประชาชนและนักท่องเที่ยว การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ และได้ทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงของคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่ากับ .90 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์แบบสามเส้า



(Triangulation) และการวิเคราะห์ SWOT สังเคราะห์ TOWS Matrix และนำเสนอผลการศึกษาระบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ ศักยภาพด้านเกี่ยวกับที่ชุมชนชาววัดราชาด้านลักษณะทางกายภาพของชุมชน ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนชาววัดราชา ด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนชาววัดราชา ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของชุมชนชาววัดราชาและศักยภาพด้านกิจกรรม การเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกของชุมชนชาววัดราชา มีความเหมาะสมที่จะดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน เนื่องจากมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ อีกทั้งชุมชนยังมีแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน นอกจากนี้ยังสามารถจัดการท่องเที่ยวแบบ One Day Trip ในการท่องเที่ยวชุมชนชาววัดราชาได้

คำสำคัญ: ศักยภาพ; การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; เศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

This qualitative research aims to the Potentials of Watracha Community to Develop Integrated Sustainable Creatives Tourism with Innovation, Based on Sufficiency Economy. The researcher will select a purposive 32 sampling from 4 groups of informants, government and Private sector, agencies citizens and tourists. The research instruments were in-depth structured interview, with a precision value .90. The data method was Triangulation and content analysis, and SWOT analysis, TOWS Matrix synthesis, which will present the results of the study using Descriptive Analysis.

The results, the Potentials of Watracha Community to Develop Integrated Sustainable Creatives Tourism with Innovation, based on Sufficiency Economy, the physical characteristics of the community, potential for tourism resources of the community, Sustainable resource management of the Watracha community, Community participation potential Tourists and stakeholders of the Wat Racha community and activity potential Learning and cultivating awareness of the Watracha community. It is appropriate to organize creative tourism with innovation based on the sufficiency economy in the community. Because there are tourism resources that can be developed into creative tourism destinations. In addition, the



community has a strategic plan for organizing community tourism. It is also possible to organize a One Day Trip to visit the Watracha community.

Keywords: The Potentials; Development of Creative Tourism; Sufficiency Economy

บทนำ

ในปี พ.ศ.2565 ประเทศไทยมีดำเนินการท่องเที่ยวไทยที่ต้องมุ่งเรื่องคุณภาพไม่ใช่การท่องเที่ยวราคาถูกโดยการมุ่งการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องได้รับประสบการณ์ที่คุ้มค่าและภาครัฐต้องเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชุมชนเป็นสินค้าที่มีคุณภาพในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและต้องการให้คนรุ่นใหม่หันมาสนใจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มากขึ้นร่วมพัฒนาชุมชน ยกกระตือรือร้นการท่องเที่ยวไทยหลังจากการเกิดโรคระบาดโควิด-19 ซึ่งเชื่อได้ว่าเมื่อมีการเปิดประเทศให้มีการออกเดินทางท่องเที่ยวจะเป็นโอกาสทองของประเทศไทยจะกลายเป็นปลายทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหลาย ๆ ประเทศที่ได้เข้ามาเรียนรู้และสัมผัสเรื่องเล่าชุมชน ขณะเดียวกันชาวบ้านในชุมชนได้มีความสุขและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่ร่ำรวยแหล่งท่องเที่ยวและมีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก (พิชญานา ศิริรัตน์, ออนไลน์, 2565)

แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ทะเล ภูเขา ถ้ำ ป่าไม้ เป็นต้น 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน 3) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาและความเชื่อ เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด เจดีย์และพระธาตุ และ 4) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณี เช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีบุญเดือนสิบ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวสมัยใหม่ เช่น ห้างสรรพสินค้า สวนน้ำ สวนนก สวนสัตว์ ตลาดน้ำ ตลาดนัด สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ฟาร์มสัตว์ประเภทต่าง ๆ รีสอร์ท สถานตากอากาศ และสวนสาธารณะ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้จะกระจายอยู่ใน 77 จังหวัดของประเทศไทย (พูนทรัพย์ เศษศรี และ สุจิตรา रिมุสิต, 2566, หน้า 42)

ภายใต้นโยบายของภาครัฐที่มีการสร้างแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ว่าด้วยเรื่อง “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เมื่อนำมาผนวกกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่จะมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพของตนเองผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้เข้าไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ถือเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่ตรงกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ที่ได้จากการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าการไปท่องเที่ยวเพียงแค่อิ่มอร่อย หรือดูอย่างเดียว (พชรพจน์ นันทธามาศ, กิตติพงษ์ เรือนทิพย์ และจารุวรรณ เหล่าสัมฤทธิ์, 2564, หน้า 7-11) ดังนั้นเพื่อการพัฒนาประเทศไทยให้



เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี ที่ตั้งไว้ ประเทศไทยจำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่พื้นที่ที่เป็นหน่วยการปกครองที่เล็กที่สุดของประเทศคือ “หมู่บ้าน หรือ ชุมชน” ให้ได้รับความเจริญ เพราะหมู่บ้านหรือชุมชนถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยกลายเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ทั้งนี้ชุมชนชาววัดราชา เป็นหนึ่งในชุมชนตั้งอยู่ในเขตดุสิต มีประวัติความเป็นมาของชุมชนที่ยาวนานมีการที่ก่อตั้งชุมชนภายหลังการก่อสร้างวัดราชาธิวาส หรือ “วัดสมอราย” ในอดีต โดยได้รับประกาศเป็นชุมชนที่จัดตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานครเมื่อปี พ.ศ.2540 ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ของชุมชนเป็นของวัดราชาธิวาส โดยวัดได้จัดสรรพื้นที่ให้ประชาชนเป็นที่อยู่อาศัยแต่ต้องเสียค่าเช่าให้กับวัด ชื่อของชุมชนเป็นการนำชื่อของวัดราชาธิวาสมาตั้งเป็นชื่อชุมชนโดยตัดคำว่า “ธิวาส” ออก เพื่อให้เกิดความกระชับและจำได้ง่ายสำหรับประชาชนทั่วไป ซึ่งลักษณะทั่วไปของที่พักอาศัยภายในชุมชนจะเป็นบ้านครึ่งไม้ครึ่งปูนสองชั้น กระจุกตัวรวมกันตามแนวริมคลองวัดราชาธิวาส ด้านหน้าชุมชนจะเป็นอาคารพาณิชย์ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนประกอบอาชีพค้าขายอาหารและยังประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้างทั่วไป ข้าราชการเกษียณอายุ ภายในบริเวณชุมชนชาววัดราชา มีแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่สำคัญคือ วัดราชาธิวาสวรวิหาร พระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร อีกทั้งเคยเป็นที่ประทับของรัชกาลที่ ๔ ระหว่างทรงผนวช เป็นที่ก่อกำเนิดคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกายแห่งแรกในประเทศไทย ทั้งนี้ภายในวัดมีถาวรวัตถุที่สำคัญและโดดเด่นได้แก่ ศาลาโบสถ์แพ ศาลาการเปรียญที่สร้างด้วยไม้สักทองทั้งหลังที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย พระอุโบสถที่สร้างด้วยการผสมผสานศิลปะขอม ศิลปะไทย และศิลปะตะวันตกเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนและเป็นต้นแบบให้กับวัดอื่น ๆ และภายในชุมชนยังมีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีพอเพียงของรัชกาลที่ ๙ กิจกรรมศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ณ วัดราชาธิวาสวิหาร กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ กิจกรรมรำโนรา ที่จัดขึ้นในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้ (ณรงค์ กุลนิเทศ, ธีระดาภิญโญ และอาณัติ ต๊ะปินตา, 2555, หน้า 4)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาศักยภาพชุมชนวัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพในแต่ละด้านของชุมชนที่จะนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยังสามารถนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

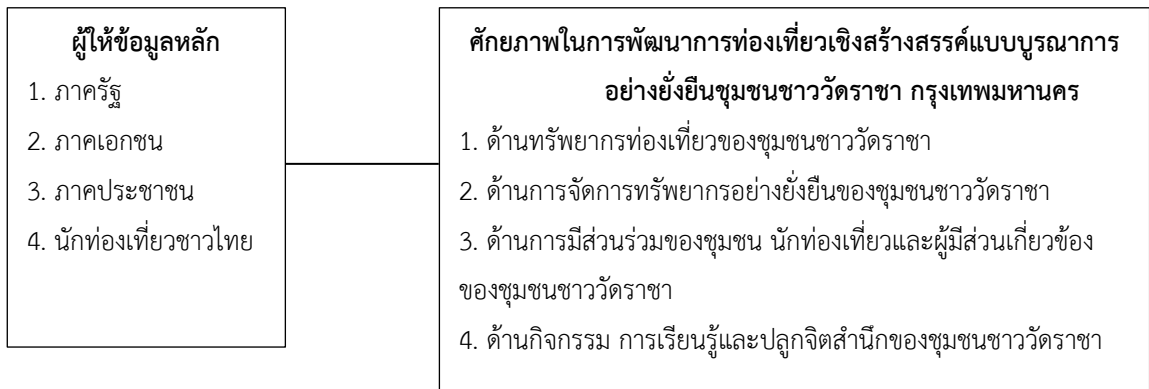
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนวัดราชา กรุงเทพมหานคร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง



กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและแนวคิดมาใช้ประกอบการศึกษาวิจัยคือ 1) ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายซึ่งเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่สองส่วนคือ ส่วนที่เป็นศักยภาพของชุมชนประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์กรทางสังคม เป็นต้น ส่วนที่เป็นการแพร่กระจายของนวัตกรรม เป็นเรื่องของความเจริญที่เกิดขึ้น ณ จุดใดจุดหนึ่งแล้วแพร่กระจายออกไปยังแหล่งอื่น ๆ (สัญญาสัญญาวิวัฒน์, 2521, หน้า 135-136) 2) แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นแนวคิดที่กล่าวถึงรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนได้พัฒนาหรือใช้ศักยภาพทางด้านความคิดที่สร้างสรรค์ของตนเองผ่านกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ (ธนรัตน์ ทับทิมไทย, ออนไลน์, 2565) 3) แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง ได้แก่ ความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ (กรมสรรพสามิต, ออนไลน์, 2563) จากแนวคิดทั้ง 3 แนวคิดทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนชาววัดราชา ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งใช้หลักการพิจารณาคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน รวมเป็น 32 คน (ชาย โพลีธิตา, 2550, หน้า 185) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทนความเห็นของแต่ละภาคส่วนทั้งระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการในพื้นที่วิจัย ได้แก่ 1)



หน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวและการวางแผนการท่องเที่ยว เขตดุสิต นักวิชาการด้านการศึกษา จำนวน 8 คน 2) หน่วยงานภาคเอกชน ประกอบด้วย ผู้ให้บริการที่พัก สำหรับนักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการอาหาร ร้านค้าขายของฝากของที่ระลึกในชุมชน จำนวน 8 คน 3) ภาคประชาชน ประกอบด้วย หัวหน้าชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนชาววัดราชา จำนวน 8 คน และ 4) นักท่องเที่ยว คือตัวแทนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนชาววัดราชา จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วย 1) แบบรายงานทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นของพื้นที่ 2) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของพื้นที่ในชุมชนชาววัดราชา 3) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงของคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ค่า IOC=.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจข้อมูลทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในชุมชนชาววัดราชาและทำการสัมภาษณ์ (Interview) โดยนัดหมายวันและเวลาในการสัมภาษณ์ข้อมูลต่าง ๆ จากบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) หน่วยงาน ภาครัฐ จำนวน 8 คน 2) หน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 8 คน 3) ภาคประชาชน จำนวน 8 คน และ 4) ตัวแทนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนชาววัดราชา จำนวน 8 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์แบบสามเส้า (Triangulation) และการวิเคราะห์ SWOT สังเคราะห์ TOWS Matrix โดยใช้ทฤษฎีของ Albert Humphrey (Humphrey, 2005, pp. 7-8) และนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการสำรวจเกี่ยวกับศักยภาพด้านลักษณะทางกายภาพของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับที่ตั้ง อาณาเขต การเดินทาง ภูมิอากาศ พบว่าพื้นที่ชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ที่สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกสบาย มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่จะสามารถนำมาใช้สำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนชาววัดราชาคือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา คลองท่าวาสุกรี ทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ วัดราชาธิวาสวิหาร อุโบสถวัดราชาธิวาสวิหาร ศาลาการเปรียญ 2) ทรัพยากรท่องเที่ยวเทศกาล งานประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ประเพณีงานบุญเดือนสิบ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง 3) ทรัพยากรด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้วิถีพอเพียงรัชกาลที่ 9 กิจกรรมศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ณ วัดราชาธิวาสวิหาร กิจกรรมวัดเด็กแห่งชาติ กิจกรรมรำโนรา 4) ทรัพยากรบริการ ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน เช่น ไฟฟ้า ปะปา ระบบการสื่อสาร ร้านค้า ร้านอาหาร และร้านเครื่องดื่ม จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงาน



ภาคเอกชน ประชาชน และนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า 1) ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การเข้าพื้นที่ มีถนน ป้ายบริการประจำทาง และบริการรถประจำทาง มีสภาพภูมิอากาศและที่ตั้งเหมาะสมต่อการท่องเที่ยว มีวิถีชีวิตที่ สบายงามเหมาะสมกับการพักผ่อนและ กิจกรรมทางการท่องเที่ยว มีทรัพยากรวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์และดึงดูดใจ และมี ทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น ซึ่งมีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนาชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร เป็น แหล่งท่องเที่ยวที่เขียวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศักยภาพด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ มีแผน ยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีการแบ่งเขตพื้นที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและ เหมาะสมกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ภายในชุมชน มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการเดินทางเข้ามาในพื้นที่เพื่อป้องกันผลกระทบต่อการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกที่จะก่อให้เกิดการท่องเที่ยว ภายในชุมชนอย่างยั่งยืน ตลอดจนได้มีการจัดการขยะ คุณภาพน้ำใช้และน้ำทิ้งที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดการ ด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน การเตรียมความพร้อมรับมือจากภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต 3) ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร จะเห็นได้ว่าชุมชนหรือกลุ่มบุคคลและผู้เกี่ยวข้องที่ได้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมมีความร่วมมือกันในการดูแลสภาพสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีการสร้าง เครือข่ายและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดความอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ชุมชนยังให้ประชาชนและผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียภายในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความเข้มแข็ง ให้กับประชาชนในท้องถิ่นที่จะได้รับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น ภายในชุมชน 4) ศักยภาพด้านกิจกรรม การเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ชุมชนได้มีการจัดกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และเอื้อต่อการปลูกจิตสำนึก และมี วิธีการสื่อความหมายที่หลากหลายและเหมาะสมกับความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึง กิจกรรมที่สามารถให้ ประสบการณ์อันเป็นที่น่าพึงพอใจและมีความคุ้มค่าต่อการเข้ามาการเรียนรู้ในชุมชนวัดราชาแก่นักท่องเที่ยวที่ สนใจได้

จากการสำรวจและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่าจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของ ชุมชนชาววัดราชา มีดังนี้



จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<ol style="list-style-type: none">1. ชุมชนชาววัดราชาตั้งอยู่ตรงกลางสามารถเชื่อมต่อกับแหล่งเที่ยวอื่นๆ ในเขตกรุงเทพมหานครได้2. มีทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา3. มีทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่โดดเด่น4. ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว5. มีความหลากหลายทางชีวภาพ6. มีสถานบริการสาธารณสุข7. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเพียงพอ	<ol style="list-style-type: none">1. ขาดแผนยุทธศาสตร์ที่บูรณาการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนชาววัดราชา2. ขาดการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน3. ประชาชนขาดความรู้การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน4. แหล่งท่องเที่ยวมีขนาดเล็กขาดความน่าสนใจ5. การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวยังเป็นแบบทุนนิยม
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<ol style="list-style-type: none">1. มีโอกาสเชื่อมโยงเป็น Gate Way ทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย2. เกิดกระแสการท่องเที่ยวโลกเชิงเกษตร เชิงสุขภาพ เชิงอาหาร เชิงวัฒนธรรม เชิงกีฬา มหกรรม3. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน4. มีโอกาสสร้างแบรนด์ของชุมชนชาววัดราชา5. มีโอกาสเผยแพร่ชุมชนชาววัดราชาบนโลกอินเทอร์เน็ต ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักมากขึ้น6. มีระบบโลจิสติกส์ (logistics) ที่ทันสมัยและสะดวกเพื่อพาท่องเที่ยว7. มีกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวเป้าหมาย จีน อินเดีย มุสลิม และอาเซียน	<ol style="list-style-type: none">1. เกิดภาวะเศรษฐกิจทั่วโลกชะลอตัว2. ภาครัฐขาดการสนับสนุนเงินและเทคโนโลยีในการพัฒนาการท่องเที่ยว3. แหล่งท่องเที่ยวของประเทศคู่แข่งบริเวณใกล้เคียงมีศักยภาพสูงขึ้น4. มีภาวะคุกคามจากโรคติดต่อร้ายแรงจากภายนอก เช่น โรค COVID-19

จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของชุมชนชาววัดราชา ทำให้ได้ TOWS ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้



SO (Strengths+Opportunities) กลยุทธ์เชิงรุก	WO (Weaknesses+Opportunities) กลยุทธ์เชิงแก้ไข
SO1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่โดดเด่น โดยสื่อสังคมออนไลน์ SO2 สนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการดูแลและบริหารการท่องเที่ยวภายในชุมชน SO3 ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานด้านระบบสาธารณสุขปลอดภัย และบริการเสริมต่างๆ ให้มีความปลอดภัยสำหรับการท่องเที่ยว	WO1 เร่งพัฒนาทักษะความรู้เกี่ยวกับจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนให้กับประชาชนในชุมชนชาววัดราชา WO2 เร่งพัฒนาเครือข่ายการให้บริการสำหรับการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนชาววัดราชา
ST (Strengths+Threats) กลยุทธ์เชิงป้องกัน	WT (Weaknesses+Threats) กลยุทธ์เชิงรับ
ST1 สร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับชุมชนรอบข้าง โดยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการท่องเที่ยว	WT1 ชุมชนและภาครัฐควรสนับสนุนเงินทุนและส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองมากขึ้น

จากผลการวิเคราะห์ SWOT และการสังเคราะห์ TOWS ทำให้เห็นถึงนวัตกรรมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนชาววัดราชาที่เป็นเชิงกลยุทธ์ โดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีอยู่ในปัจจุบันมาปรับใช้กับการท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ **กลยุทธ์เชิงรุก**: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่โดดเด่นโดยสื่อสังคมออนไลน์ สนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการดูแลและบริหารการท่องเที่ยวภายในชุมชนและส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานด้านระบบสาธารณสุขปลอดภัย และบริการเสริมต่าง ๆ ให้มีความปลอดภัยสำหรับการท่องเที่ยว **กลยุทธ์เชิงแก้ไข**: เร่งพัฒนาทักษะความรู้เกี่ยวกับจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กับประชาชนในชุมชนชาววัดราชา เร่งพัฒนาเครือข่ายการให้บริการสำหรับการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนชาววัดราชา **กลยุทธ์เชิงป้องกัน**: สร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับชุมชนรอบข้างโดยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการท่องเที่ยว และ**กลยุทธ์เชิงรับ**: ชุมชนและภาครัฐควรสนับสนุนเงินทุนและส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองมากขึ้น

จากการศึกษาพบว่าศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนชาววัดราชา ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่โดดเด่น โดยใช้นวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนชาววัดราชา



2. การพัฒนาทักษะความรู้เกี่ยวกับจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กับประชาชนในชุมชนชาววัดราชา รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายการให้บริการสำหรับการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนชาววัดราชา

3. การสร้างและพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับชุมชนรอบข้างโดยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่กว้างขึ้น

อภิปรายผล

ศักยภาพด้านเกี่ยวกับที่ชุมชนชาววัดราชาด้านลักษณะทางกายภาพของชุมชน เช่น ที่ตั้ง อาณาเขต การเดินทาง ภูมิอากาศ อยู่ในพื้นที่ที่สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกสบาย รวมถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนชาววัดราชา ได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ และกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนำมาใช้สำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนได้ สอดคล้องกับ ปิรันธ ชิมโชติ และธีระวัฒน์ จันทิก (2559, หน้า 259-260) ที่ศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง พบว่ารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้งเป็นการสร้างหรือการเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สูงที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติหรือทรัพยากรทางวัฒนธรรมและนำมาสร้างนวัตกรรมการสร้างสรรคออกมาเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวใหม่ ๆ โดยความร่วมมือจากทั้งผู้ประกอบการและชุมชนสามารถสร้างการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ และเพิ่มทักษะให้แก่นักท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ยังตรงกับทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2521, หน้า 135-136) ที่กล่าวไว้ว่าการพัฒนาและการสร้างความเจริญในสังคมชนบทหรือหมู่บ้าน ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 6 ประการคือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์การสังคม ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร และการฝึกอบรม เนื่องจากศักยภาพด้านเกี่ยวกับที่ชุมชนชาววัดราชากับสวนผึ้งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ใช้สำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีลักษณะเหมือนกันทำให้การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการที่จะเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนและการสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้เหมือน ๆ กัน

ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร 4 ด้าน ดังนี้

1. ศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การเข้าพื้นที่มีถนน ป้ายบริการประจำทาง และบริการรถประจำทาง มีสภาพภูมิอากาศและที่ตั้งเหมาะสมต่อการท่องเที่ยว มีวิวทิวทัศน์ สวยงามเหมาะสมกับการพักผ่อนและกิจกรรมการท่องเที่ยว มีทรัพยากรวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์และดึงดูดใจ และมีทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น ซึ่งมีความเหมาะสม



สำหรับการพัฒนาชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ นุชประวิทย์ ลิขิตศรีณย์ (2562, หน้า 34) ที่ศึกษาศักยภาพด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิจิตร พบว่าศักยภาพด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิจิตรส่วนใหญ่มีจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อาทิ วัดโพธิ์ วัดสุขุมาราม ย่านเก่าวังกรด วัดประทับช้าง ซึ่งในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกถือว่าเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ ผลการวิจัยด้านศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของศักยภาพด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิจิตร เนื่องจากภายในชุมชนชาววัดราชามีวัดราชา มีพิพิธภัณฑ์ มีชุมชนเก่าแก่ซึ่งเป็นชุมชนมอญที่สามารถมีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ถือเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวภายในพื้นที่ชุมชนชาววัดราชาได้

2. ศักยภาพด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร พบว่าชุมชนชาววัดราชามีแผนยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีการแบ่งเขตพื้นที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ภายในชุมชน มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการเดินทางเข้ามาในพื้นที่เพื่อป้องกันผลกระทบต่อการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างยั่งยืน ตลอดจนได้มีการจัดการขยะ คุณภาพน้ำใช้และน้ำทิ้งที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน การเตรียมความพร้อมรับมือจากภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต สอดคล้องกับ นิสากร ยินดีจันทร์, ฐริพัฒน์ แก้วตาธนวัดมณา และสันดุสิตินท์ บริวรงค์ตระกูล (2564, หน้า 258) ที่ศึกษาการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี พบว่าการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนในจันทบุรีมีการดำเนินการจัดการและร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวภายในชุมชนให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยวที่จะทำให้การท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพื่อความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนจันทบุรี ทั้งนี้ ผลการวิจัยด้านศักยภาพด้านการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร มีบริบทการพัฒนาการดำเนินการจัดการและร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของชุมชนรวมถึงพร้อมที่จะปรับตัวเพื่อเป็นชุมชนสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร จะเห็นได้ว่าชุมชนหรือกลุ่มบุคคลและผู้เกี่ยวข้องที่ได้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมมีความร่วมมือกันในการดูแลสภาพสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดความอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ชุมชนยังให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความเข้มแข็ง



ให้กับประชาชนในท้องถิ่นที่จะได้รับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในชุมชน สอดคล้องกับ วรวิมล ภู่นาค (2558, หน้า 70-71) ที่ศึกษาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา พบว่าชุมชนโดยการนำของนายกเทศมนตรี ตำบลอัมพวาเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเพื่อนำไปกำหนดนโยบายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลอัมพวา ซึ่งทำให้การดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้ด้วยศักยภาพของผู้นำชุมชนที่ประชาชนภายในชุมชนให้ความเคารพและความร่วมมือ และมีความเข้มแข็งของชุมชนที่จะร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาชุมชน

4. ศักยภาพด้านกิจกรรม การเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกของชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร ชุมชนมีการจัดกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และเอื้อต่อการปลูกจิตสำนึก และมีวิธีการสื่อความหมายที่หลากหลายและเหมาะสมกับความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงกิจกรรมที่สามารถให้ประสบการณ์อันเป็นที่น่าพึงพอใจและมีความคุ้มค่าต่อการเข้ามามีการเรียนรู้ในชุมชนวัดราชาแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจได้ สอดคล้องกับ วรวิมล ภู่นาค (2558, หน้า 70) ที่พบว่าภายในชุมชนตำบลอัมพวามีการจัดกิจกรรมที่ต่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมของตำบลอัมพวาโดยจัดในพื้นที่ตลาดน้ำอัมพวาเพื่อเป็นการฟื้นฟูประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมให้คืนกลับมามีชีวิตอีกครั้ง เช่น การใส่บาตรทางน้ำ เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมน้ำ ซึ่งยังมีการเดินทางทางน้ำที่พระสงฆ์บางรูปได้มีการบิณฑบาตด้วยการพายเรือซึ่งยังสะท้อนความเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมคลองอัมพวา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ชุมชนสามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับใช้จัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนได้
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับชุมชนในการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวคือ ท่องเที่ยวลุ่มแม่เจ้าพะยา สัมผัสวิถีแบบ Slow life เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนชาววัดราชา กรุงเทพมหานคร เช่น การได้เข้าไปนั่งสมาธิในวัดราชาธิวาส เพื่อการฝึกจิต
3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 4 กลุ่ม ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในเขตดุสิต ซึ่งเป็นเขตที่มีชุมชนชาววัดราชาตั้งอยู่ และควรอาศัยความร่วมมือและการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวในชุมชนอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยนำชุมชนชาววัดราชาเป็นต้นแบบ



วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนวัดราชาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
เชิงสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรมทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่

บรรณานุกรม

กรมสรรพสามิต. (2563). *เศรษฐกิจพอเพียง* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.excise.go.th/prachinburi/PEOPLE/INFOCENTER/WEBPORTAL16200018206>
[2565, 27 เมษายน].

ชาย โพธิ์สีดา. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: สถาบันวิจัย
ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ณรงค์ กุลนิเทศ, ชีระดา ภิฎโญ และอาณัติ ต๊ะปินตา. (2555). *รายงานการวิจัย การมีส่วนร่วมของชุมชน
วัดราชาธิวาสในการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ธนระรัตน์ ทับทิมไทย. (2565). *สารรอบรู้ ศูนย์สุพรรณบุรี* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://suphanburicampus.dusit.ac.th/report/230757.pdf> [2565, 28 มิถุนายน].

นิสากร ยินดีจันทร์, ภูริพัฒน์ แก้วตาธนวัฒนา และสันดุสิตทิพย์ บรวิงษ์ตระกูล. (2564). การพัฒนาศักยภาพ
ชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี. *วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* มหาวิทยาลัยนครพนม, 11(1), หน้า 248-260.

นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์. (2562). ศักยภาพด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิจิตร. *วารสารการ
บริการและการท่องเที่ยวไทย*, 14(1), หน้า 28-41.

ปรีรันธ ซินโซติ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง.

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ),
9(1), หน้า 250-268.

พชรพจน์ นันทรามาศ, กิตติพงษ์ เรือนทิพย์ และจารุวรรณ เหล่าสัมฤทธิ์. (2564). *เจาะพฤติกรรม*

การท่องเที่ยว New Normal: เมื่อโควิดทำชีวิตเปลี่ยน (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

[https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_4
50เจาะพฤติกรรมท่องเที่ยวใน_New_Normal_เมื่อโควิดทำชีวิตเปลี่ยน_31_08_63.pdf](https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_450เจาะพฤติกรรมท่องเที่ยวใน_New_Normal_เมื่อโควิดทำชีวิตเปลี่ยน_31_08_63.pdf) [2564, 20
มีนาคม].

พิชญภา ศิริรัตน์. (2565). *นวัตกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศไทย ความท้าทายใหม่ในเวที*

โลก (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [https://www.nia.or.th/Sustainable-Tourism-Innovation-in-
Thailand](https://www.nia.or.th/Sustainable-Tourism-Innovation-in-Thailand) [2565, 30 มีนาคม].



พูนทรัพย์ เศษศรี และสุจิตรา ริมตุสิต. (2566). ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนอย่างยั่งยืนของ ตำบลคลองโยง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 19(4), หน้า 40-50.

วรวิมล ภู่นาค. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา.

วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 26(1), หน้า 63-74.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2521). พัฒนาการในหมู่บ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: การพิสูจน์ทฤษฎีศักยภาพในการ พัฒนาและการแพร่กระจาย. *วารสารสังคมศาสตร์*, 15(3), หน้า 134-151.

Humphrey, A. (2005). SWOT analysis for management consulting. *SRI alumni*

Newsletter, 1(2), pp. 7-8.